ಸಮ್ಮತಿಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದನಂತೆ. ಆಗಲೆಂದು ಸಮ್ಮತಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ಎಚ್ಚರಾಯಿತಂತೆ... ಹೀಗೆ.

ನನ್ನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಜೀವನ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಹಜ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾಡಿನ ಜತೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದ್ದ ಉದ್ಯಾನವನದ ವಿವಿಧ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೂಗಳನ್ನು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸಂತಸದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮೊಗ್ಗು ಹೂವಾಗಿ ಅರಳುವ ಸೊಬಗು, ಅದು ಬೀರುವ ಪರಿಮಳವನ್ನು ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನಿರುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಳಗಿನ ಜೀವಾಂಕುರವೊಂದು ಜೀವಂತ ಮಗುವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗಿನ ಸಹಜವಾದ ಕುತೂಹಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಇಂಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡಲು ಮುಜುಗರ. ಕಾರಣ, ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರ. ನನ್ನ ಭಾವನೆಗಳು, ಸ್ಪಂದನೆಗಳೇ ಬೇರೆ, ಆಕೆಯವೇ ಬೇರೆ. ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ದಾಸಿಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮದುವೆಯಾದವರು, ಮಕ್ಕಳಾದವರು ಇರದಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದರ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವರೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದವರಾಗಿದ್ದರು. ಯಾರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ನಾವೇ ಬದುಕಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೇ ವಿನಾ ಬೇರೆಯವರ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾವು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇನೋ. ಈ ಭೂಮಿ ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಮರ, ಗಿಡ, ಮನುಷ್ಯರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಯಾ ಪ್ರಭೇದದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೂ ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಇಂಥದೇ, ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಎಂಟನೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸೀಮಂತ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ತವರು ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಹೊರಡೋಣವೆಂದು ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಶುದ್ಧೋದನ ನನ್ನಿಂದ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ದೂರ ಇರಬೇಕೆಂಬ ದುಗುಡದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ನನಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆ ಸಪ್ಪಗಿರುವಿರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಾಗಲೇ ನಾನು ಹೊರಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅರಿವಾಯಿತು. ವಿವಶರಾಗಿದ್ದ ಅವರ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಮರುಕವನ್ನು ಗಮನಿಸದವಳಂತೆ, ಮುಂಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚುಂಬಿಸಿ, 'ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿರಿ, ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ, ಮುದ್ದಾದ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ...' ಎಂದು ಮುಗುಳ್ನಗೆ ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ವಿಮುಖರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಸುಲಕ್ಷಣೆಗೆ 'ನಾನು ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನೀವು ಹೊರಡಿ' ಎಂದೆ. ಆಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತಳಾಗಿ, 'ಏನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ನೋಡಿ...' ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

'ನಾನು ಬಸುರಿ ಬಯಕೆ ಎಂದು ಏನನ್ನಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀನಾ?...'

'ಇಲ್ಲ...'

'ಇದನ್ನೇ ಬಯಕೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಡಿ...' ಎಂದು ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಏಕೆ, ಏನು, ಎಂದೆಲ್ಲ ತಂದೆ ಅಂಜನಪ್ರಭುಗಳು ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಲು ನೋಡಿದರೂ ನಾನು ನುಣುಚಿಕೊಂಡೆ. 'ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ರಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಕುಲುಕಾಟಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ನೀಡಿದೆ. 'ಅದು ನಿಜ, ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ' ಎಂದರೂ, 'ಇಲ್ಲ, ನನಗೇಕೋ ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ನನಗಿಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೊರತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನನಗೇನಾದರೂ ಬರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಹೋಗೋಣವಂತೆ' ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಸರಿಯೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊರಟುನಿಂತರು. ಶುದ್ಧೋದನರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿತು. ಆದರೆ ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಬರಲು ಬಹಳ ಕಾಲವೇನೂ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂಭತ್ತು ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಪ್ರಸವಕ್ಕೆ ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ತೀವ್ರವಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶುದ್ಧೋದನರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನದಿಂಗಿತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಯಾಕೋ ನನ್ನ ಕಕ್ಕುಲಾತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಂತೆ, 'ಅದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಆಸೆಯಲ್ಲವೇ...' ಎಂದು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಕೂಡಲೇ ಬಲವಾದ ಕುದುರೆ ಸವಾರರನ್ನು ಓಡುಗಳಿಸಿ ನನ್ನ ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರನ್ನು ಬರಹೇಳಿದರು. ಎರಡೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಇಳಿದರು.

ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿಗೂ, ದೇವದಹಕ್ಕೂ ರಥದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಗಲು, ಮತ್ತೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಪಯಣ. ನಾನಂತೂ ರಥದಲ್ಲಿ ತೆರಳುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೆತ್ತನೆಯ ಡೋಲಿಯನ್ನೂ, ಹೊರಲು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಎಂಟು–ಹತ್ತು ಆಳುಗಳನ್ನೂ ತಕ್ಷಣವೇ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವತಃ ಶುದ್ಧೋದನರೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಮುಂದೆರಡು, ಹಿಂದೆರಡು ರಥಗಳು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು. ರಥಗಳೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕುದುರೆ ಸವಾರರಂತೆ ಅಡ್ಡದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಊರು ಸೇರುವ ಪ್ರಮೇಯವಿರದೇ ಬಂಡಿ ಜಾಡಿನಲ್ಲೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉಪಟಳವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ತಣ್ಣನೆಯ ಹೊತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣದ ಅವಧಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ತಂಗಲು ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು, ಊಟ–ತಿಂಡಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪರಿವಾರವೇ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಶುದ್ಧೋದನರನ್ನೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಬರುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಆದರೆ ಹೆರಿಗೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಿಕಳಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ತಾನು ತಕ್ಷಣ ಹೊರಟು ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

ದಿನಗಳು ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಹೆರಿಗೆ ನೋವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಬೋವಿಗಳು ಕಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಬೇಸರವೆಂದು ತಂಗಿ ಪ್ರಜಾಪತಿದೇವಿಯನ್ನೂ ಮಾತಾಡಲು ಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಹೊರುವವರಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿ, ಅವರ ಕಾಲುಗಳು ನಿಧಾನವಾದಾವೆಂದು ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬಹಳ ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಪಯಣ ಸಾಗಿತು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಭಟರು ಪದೇ ಪದೇ ಹೆಗಲನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ, ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ನನ್ನನ್ನು ದೇವದಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುವ ಉಮೇದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದರು.

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಗಸದಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಂಗಿನಾಟ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾವೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಇದು ಲುಂಬಿನಿ ವನವೆಂದೂ, ಇನ್ನು ಕೇವಲ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಪಯಣವೆಂತಲೂ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಲುಂಬಿನಿ ವನವೆಂದಾಕ್ಷಣ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅರಳಿತು. ಹಿಂದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುಳ್ಳುಪೊದೆಗಳು ಬೆಳೆಯದಂತೆ, ಕೇವಲ ಮರಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅವೂ ಎಂಥ ಮರಗಳು. ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಅಳತೆಪಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಂತಹ ನೆಟ್ಟ ನೇರಗಟ್ಟಿದ ದಿಟ್ಟ ಮರಗಳು. ಒಂದೊಂದರ ಕಾಂಡಗಳೂ ತುಂಬುಗಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದರೂ ತೋಳಿಂದ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ವಿಶಾಲ, ಮೇನೆಯ ಪರದೆಯನ್ನು ಓರೆ ಮಾಡಿ ನೋಡುವಾಗ್ಗೆ ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರೈತನೊಬ್ಬ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಏರು ದಾರಿ ಬೇರೆ. ಆ ಎತ್ತುಗಳೋ ಗಾಡಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಎಳೆಯಲು ತಿಣುಕಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಲಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಲೊಪ್ಪದೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಉಮೇದಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದ. ಅದೆಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಆತ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನೇನೋ, ಪಾಪ, ಎತ್ತುಗಳು ದಣಿದಿದ್ದವು. ಅವು ಸುಸ್ತಾಗಿ ಮುಂದೆ ಚಲಿಸಲೂ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವುಗಳಂತೆ ಸೋತ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಭಾರ ಇಳಿಸಲೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಮೂಕಿನ ಮೇಲಿನಿಂದ ರೈತ ಕೆಳಗಿಳಿದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಕಂಡಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವುಗಳ ಜಡತ್ವಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಅವುಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಏಟುಗಳನ್ನು ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ